Karel Toman

MĚSÍCE

IX. KNIHA ZLATOKVĚTU

NAKLADATEL FR. BOROVÝ

M Ě S Í C E

„Dej mír a pokoj mrtvým, podzime,
nám živým naději dej,
a snu, jejž na dně duše nosíme,
do jara dozráti přej...“
16/V 20

Karel Toman

MĚSÍCE

1914—1918

IX. kniha Zlatokvětu

Nakladatel Fr. Borový

ACC 2013-190
PG 5038, T63 MY
1918x

L é k a ř i d r u A. S t a r é m u

LEDEN.

Po cestách zavátých a po silnicích
rod opuštěných bloudí.
Sychravé zimy dlátem bolesti
monogram bídy ryly v jejich tělo,
a tak jdou světem.

Vyjde-li hvězda, pro ně nesvítí.
Betlém jim shořel.
Jen v bludných kruzích šlapou boží zemi
a jíní stéká jim chladnými krůpějemi
po tvářích dětsky zpurných.

Hospodu teplou večer jim dej, Pane,
a plnou mísu
a slovo dobrých lidí.

Ú N O R.

Kdo ticho miluješ a samotu
a v lesích hlubokých a v miru sněžných polí
naslouchás rytmu života,
zda někdy neslyšíš
hlas hlubin?

Zní z dálky karneval vražd, krve, umírání.
Mlčení země bolí.
Však dole
tep srdce chvěje se a skrytý pramen z temnot
dere se k světlu.

A píseň mladých vod
tvé srdce opije a hlavu štěstím zmámí,
že v zoufalstvi snad, ve víře však nejsme sami.

BŘEZEN.

Na naší studně ráno hvízdal kos.
Jde jaro, jde jaro.
A když jsem okno na sad otvíral,
šeptaly pukající pupeny:
Jde jaro, jde jaro.

Bez chvěje se a hrušně čekají.
Jde jaro, jde jaro.
Zas novým třpytem rozkvétá ti vlas
a nových kovů napil se tvůj smích.
Jde jaro, jde jaro.

Bože můj,
obnoviteli, obroditeli,
na srdce v sněhu pamatuj.

DUBEN.

Veselé jarní přeháňky
a první boží duha nad krajinou!
Rozsívku složil hospodář
a důvěřivě
obchází půdu, do níž sil.

Snad přijdou mrazy. Ale setba svatá
se neporuší.
Neb zákon jediný jest klíčiti a růst,
růst za bouří a nepohody
všemu navzdory.

Rozšafní dědové se hřejí u kamen
a přemílají starou moudrost, staré zvyky
a staré pranostyky.

K V Ě T E N.

Jdem všichni, s ženami a dětmi
a se snem předků.
Jdem slunce přivítat, jež vyvolala ze tmy
modlitba věrných pokolení
a práce.

V rosnaté trávě tančí naše děti,
bratrský řetěz rukou spial je v kruh.
V té budoucnosti záští není
a z jejích písní zpívá družný duch
a mluví k otcům.

Neb nikdy bojovník,
ať za pluhem jde, nebo buší v kov,
vítězit chce-li, nesmí zhrdat bratrem.

ČERVEN.

Jaromírovi.

Stín stromů zelený tě na svět uvítal,
zahrada jarní tišila tvůj pláč.
A s každým červnem vzpomínáme,
co ti ten první dal,
a s tebou koupáme se v jeho slunci.

Sen matky tvé a otce se snem lidu kvete,
i tebe vepial v řetěz čarovný,
kde hlad a bída umlká,
kde mizí vše, co bolí člověka
a hněte.

Sni, hrej si v červnu svém. Vy všechny děti sněte
domova nejpyšnější sny,
než řekne velký den: Jsem naplnění, procitněte!

ČERVENEC.

Svatý stín strážný bdí nám nad domovem,
hlas jeho slyšet v tichu: Pamatuj!
A v šumu listí, v chladné písni vod
hlas jeho slyšíš, slyšíš doprovod:
Pamatuj!

Ne záře hranice, jen víra, zápal tvůj,
čin s mužným slovem
ať provází tě po Čechách.
Ne bengál vylhaný, jen tichý stálý plamen
ať hoří v duších.

Svatý stín strážný bdí nám nad Čechami
a děti v kolébkách
nám posvěcuje vzdušným pocelem.

SRPEN.

V zahradu uzavřenou světu
šum klasů zavívá a voní živným chlebem.
Pokojná píseň žní jde po polích
a pod ohnivým sluncem
blažený pot si stírá člověk.

Z daleka slyším vrata dusných stodol,
jakoby skřípal zuby.
Neviditelná ruka loupežná
se podepřela o kalenec
a čeká.

A přece mlčím, nevykřiknu v ticho.
Nad námi hlavy naklánějí bdíce
hodiny samot našich, slunečnice.

ZAŘÍ.

Můj bratr dooral a vypřáh' koně.
A jak se stmívá,
věrnému druhu hlavu do hřívy
položil tiše, pohladil mu šíji
a zaposlouchal se, co mluví kraj.

Zní zvony z dálky tichým svatvečerem;
modlitba vesnic stoupá chladným šerem.
Duch země zpívá: úzkost, víra, bolest
v jediný chorál slily se a letí
k věčnému nebi.

Svatý Václave,
nedej zahynouti
nám ni budoucím.

ŘÍJEN.

Ty bože révy, který posíláš
paprsky slunce na nalité hrozny,
na zlaté hrozny, hrozny fialové,
buď milostivý.

Po teplých stráních vzpínají se k tobě
vášnivé keře roztančeným gestem,
zpívají, mluví, hovoří a prosí,
bys dal jim oheň, aby rozdaly jej,
bys vdech' jim radost, aby vzkvetla v očích
zkalených trudem.

Neb my jsme lidé mdlí
a pro tvou slávu milujeme víno
a s číší jen se naše srdce pomodlí.

LISTOPAD.

Vy štědré stromy zahrad i vy podle cest,
jež vztyčujete ramena
k obloze šeré, k nebi beze hvězd
v dnech dušičkových do mlh vždy nových,
váš smutek žiji.

Úroda vaše voní pod střechami,
radostná těšitelka dětí.
Jste se zemí a s nebem samy
a jenom zřídka bludné ptáče sletí
v koruny oddané a čekající.

Zas přijde květ i plod.
Však za vichřic hlas touhy jediné z vás vane:
Vzplát na tvé hranici, ó Pane!

PROSINEC.

Šla do Betléma rovná cesta,
zářila hvězda, všechno bylo prosté.
A za nábožných písní
sny otců našich věčně putovaly
po starém mostě.

Byl, nebyl Betlém?
Však na tom mostě rozmaryna roste
a poutníčkové věrní tiše obrátí se,
když místo spasitele
čeládku chlévní najdou.

A vracejí se domů s vírou,
že za rok hvězda stane jistě nad Betlémem
a ta již neoklame.

Karel Toman

MĚSÍCE

IX. kniha Zlatokvětu

Vydal nakladatel Fr. Borový

v Praze v úpravě Z. Kratochvíla

Vytiskla Grafia v Praze typy

starého mediavalu

1918

G1 C0006